

Sygn. akt IV U 2267/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bogusław Łój

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Dejewska vel Dej

po rozpoznaniu w dniu 07 czerwca 2022 r. w Zielonej Górze

odwołania D. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 09.09.2021 r. znak (...)

o ustalenie wysokości kapitału początkowego

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że do ustalenia wysokości kapitału początkowego wnioskodawczyni przyjmuje:

1. okres zatrudnienia od 2.11.1988 r. do 31.08.1989 r. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w zakładzie (...) w N.;

2. okres zatrudnienia od 10.04.1997 r. do 16.11.1997 r. na podstawie umowy o pracę w Zakładzie (...) s.c. E. S. i J. M. w R..

sędzia Bogusław Łój

Sygn. akt IV U 2267/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 09.09.2021 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ustalił ubezpieczonej D. S. kapitał początkowy na 01.01.1999 r.

Ustalając wartość kapitału początkowego, Zakład nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 02.11.1988 r. do 31.08.1989 r. oraz od 10.04.1997 r. do 16.11.1997 r., ze względu na brak potwierdzenia okresu ubezpieczenia.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona D. S. domagała się uwzględnienia przy wyliczeniu kapitału początkowego okresów zatrudnienia od 02.11.1988 r. do 31.08.1989 r. i od 10.04.1997 r. do 16.11.1997 r. Na potwierdzenie ww. okresów, przedłożyła świadectwa pracy.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji. Podkreślił, że do stażu pracy nie uwzględniono okresów:

– 02.11.1988 r. do 31.08.1989 r. zatrudnienia w (...) W. M. ul. (...) (...)-(...) N., gdyż zgodnie z poświadczeniem z 2003 r. znajdującym się w aktach sprawy wynika, iż płatnik składek zgłosił ubezpieczoną do ubezpieczeń społecznych

od dnia 01.09.1989 r. zatem organ uwzględnił okres od 01.09.1989 r. do 12.12.1989 r. Dane zawarte w świadectwie pracy z dnia 09.03.1990 r. o zatrudnieniu od dnia 02.11.1988 r. do 12.12.1989 r. nie znajdują potwierdzenia w innych dokumentach, w szczególności brak jest zaświadczenia Rp-7;

– 10.04.1997 r. do 16.11.1997 r. zatrudnienia w Zakład (...) s.c. gdyż zgodnie z poświadczeniem z 2003 r. znajdującym się w aktach sprawy wynika, że płatnik składek zgłosił ubezpieczoną do ubezpieczeń od dnia 17.11.1997 r. zatem organ uwzględnił do ustalania kapitału początkowego okres od 17.11.1997 r. do 31.12.1998 r. (okres zatrudnienia do 30.06.1999 r.) Dane zawarte w świadectwie pracy z dnia 30.06.1999 r. o zatrudnieniu od dnia 10.04.1997 r. do 30.06.1999 r. nie znajdują potwierdzenia w innych dokumentach, w szczególności brak jest zaświadczenia Rp-7.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczona D. S., urodzona (...), złożyła organowi rentowemu wniosek o emeryturę w dniu 25.08.2021 r.

Decyzją z 05.10.2021r. znak (...) ustalono wnioskodawczyni prawo do emerytury od 24.09.2021 r. , tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Przy obliczaniu wysokości emerytury przyjęto kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji 86 666,16 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego 373340, 23zł, średnie dalsze trwanie życia -- 247,70 miesięcy. Wyliczona kwota emerytury wyniosła 1857,11 zł.

Zaskarżaną decyzją z 09.09.2021 r. pozwany ustalił kapitał początkowy ubezpieczonej na 01.01.1999 r.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 935,08 zł.

Do obliczenia podstawy kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1980 r. do 31.12.1989 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 76,59 %. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 76,59 % przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową.

Uwzględniono okresy składkowe – łącznie 11 lat, 1 miesiąc i 19 dni, tj. 181 miesięcy, oraz nieskładkowe – 28 dni.

Kapitał początkowy ustalony na 01.01.1999 r. wyniósł 74 748,85 zł.

Okoliczności niesporne, ustalone na podstawie akt organu rentowego.

W okresie od 02.11.1988 r. do 12.12.1989 r. wnioskodawczyni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę krawcowej w (...) W. M. w N..

W zakładzie, praca odbywała się na hali od godziny 6 do godziny 14. Poza wnioskodawczynią i S. D. pracowały tam jeszcze inne krawcowe.

W okresie od 10.04.1997 r. do 30.06.1999 r. wnioskodawczyni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę krawcowej w Zakładzie (...) s.c. E. S., J. M. w R..

W zakładzie (...) były zatrudnione dwie krawcowe – wnioskodawczyni i S. D.. Do obowiązków wnioskodawczyni należało szycie kurtek na sprzedaż. Praca odbywała się na hali w godzinach od 8 do 14. Wynagrodzenie było wypłacane co miesiąc.

Dowód: świadectwo pracy z 09.03.1990 r., świadectwo pracy z 30.06.1999 r. w aktach kapitału początkowego, a nadto aktach sąd. k. 4-7,

- zeznania wnioskodawczyni k. 25-25c akt sąd.,

- zeznania świadka S. D. k. 33v-34 akt sąd., a także akta kapitału początkowego świadka.

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie okazało się zasadne.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy pozwany organ rentowy zaskarżoną decyzją prawidłowo ustalił wartość kapitału początkowego ubezpieczonej, przy czym spór ten sprowadzał się do rozstrzygnięcia, czy pozwany zasadnie odmówił uwzględnienia okresu zatrudnienia od 02.11.1988 r. do 31.08.1989 r. oraz od 10.04.1997 r. do 16.11.1997 r. Pozostałe elementy zaskarżonej decyzji nie zostały przez ubezpieczoną zakwestionowane.

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 504), dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Zgodnie z art. 174 ust. 1, kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Jak stanowi ust. 2 tego artykułu, przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl przepisu art. 116 ust. 5 ustawy o emerytalnej w związku z § 22 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

- 1) legitymacja ubezpieczeniowa;
- 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Podkreślenia jednak wymaga, że zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem i utartą praktyką, przepisy rozporządzenia z 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe mają zastosowanie w postępowaniu przed organem rentowym. Natomiast w postępowaniu wywołanym wniesionym odwołaniem od decyzji organu rentowego, sąd nie jest związany treścią tych przepisów i stosownie do okoliczności ocenia całokształt materiału dowodowego według zasad wynikających z art. 233 § 1 k.p.c. (wyrok SA w Lublinie z 23.01.2020 r., sygn. akt III AUa 1014/2018).

W sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych w postępowaniu sądowym, zgodnie z treścią art. 473 k.p.c., nie stosuje się także przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i przesłuchania stron. W postępowaniu przed sądem, także wówczas, gdy przedmiotem sporu jest podstawa wymiaru świadczeń ubezpieczeniowych, fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie mogą być dowodzone wszelkimi dostępnymi środkami, a do sądu należy ocena ich wiarygodności (wyrok SA w Warszawie z 04.03.1997 r., sygn. akt III AUa 105/97, wyrok SA w Białymstoku z 18.08.1993 r., sygn. akt III AUr 294/93).

Wymienione wyżej rozporządzenie nie ma zastosowania w postępowaniu sądowym prowadzonym wskutek odwołania od decyzji organu rentowego. To bowiem toczy się według reguł określonych w kodeksie postępowania cywilnego, w którym obowiązuje zasada swobodnej oceny dowodów wyrażona w art. 233 § 1 k.p.c. Słuszność tego poglądu potwierdziło jednolite stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w tym zakresie w licznych orzeczeniach (por. wyrok SN z 02.02.1996 r., sygn. akt II URN 3/95), które niniejszy sąd w pełni podziela.

Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c., sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału.

Zatem w przypadku, gdy nie ma możliwości uzyskania dokumentów wskazanych w przywołanym powyżej rozporządzeniu, możliwe jest ustalenie okresów zatrudnienia w oparciu o inne wiarygodne dowody, w tym zeznania świadków lub strony.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe prowadzi do wniosku, że ubezpieczona udowodniła sporne okresy zatrudnienia od 02.11.1988 r. do 31.08.1989 r. oraz od 10.04.1997 r. do 16.11.1997 r., a zatem okresy te powinny podlegać zaliczeniu przy ustalaniu przez organ rentowy kapitału początkowego.

Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w postaci świadectwa pracy z 09.03.1990 r., świadectwa pracy z 30.06.1999 r., zeznań świadka S. D. i jej akt kapitału początkowego oraz zeznań samej ubezpieczonej wynika, że w spornych okresach zatrudnienia ubezpieczona wykonywała pracę w (...) W. M. w N., a następnie w Zakładzie (...) s. c. E. S., J. M. w R., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku krawcowej.

Zeznania ubezpieczonej są spójne i logiczne, pokrywają się z twierdzeniami świadka oraz zachowaną dokumentacją pracowniczą za sporne okresy.

S. D. pracowała z wnioskodawczynią zarówno w zakładzie (...), jak i w (...) W. M. w N., dlatego mogła potwierdzić okoliczności dotyczące spornego zatrudnienia.

I tak świadek wskazała, że w Zakładzie (...) jako jedyne z odwołującą pracowały na stanowisku krawcowych. Świadek podkreśliła, że do ich obowiązków należało szycie kurtek na sprzedaż, a praca odbywała się w pełnym wymiarze czasu pracy, na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, w godzinach od 6 do 14. W zakresie spornego zatrudnienia wnioskodawczyni w zakładzie (...) świadek przedłożyła do akt swoją umowę o pracę z ZK (...) z 10.04.1997 r., a dodatkowo wskazała, że razem z wnioskodawczynią nie otrzymywały żadnych informacji przy wypłacie wynagrodzenia o odprowadzanych składkach.

Odnośnie zaś zatrudnienia w (...) W. M. w N., świadek wskazała, że poza nią i odwołującą, pracowały tam również inne krawcowe, a praca odbywała się na jednej hali, w godzinach od 6 do 14 oraz w pełnym wymiarze czasu pracy. Świadek podkreśliła, że w tym samym czasie razem z wnioskodawczynią zwolniły się z ww. zakładu pracy i zatrudniły w zakładzie (...) w N..

Powyższe zeznania świadka i strony są spójne oraz logiczne, wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, są też zgodne z dokumentacją pracowniczą, nie zostały ponadto zakwestionowane przez organ rentowy, dlatego sąd dał im wiarę w całości.

Pozwany zwracał uwagę na opóźnienie pracodawców w zgłoszeniu do ubezpieczeń za sporne okresy zatrudnienia wnioskodawczyni, jednakże zdaniem sądu, ubezpieczona nie może ponosić negatywnych konsekwencji braku terminowego zgłoszenia, skoro sporne okresy udowodniła przy pomocy innych dowodów z dokumentów oraz swoich i świadka zeznań. To do kompetencji, a więc obowiązków organu rentowego należy kontrola zgłoszeń do ubezpieczenia oraz opłacania należnych składek na ubezpieczenia społeczne. Zaniedbania organu rentowego w tym zakresie nie mogą skutkować negatywnymi dla ubezpieczonego pracownika konsekwencjami.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno - rentowych uwzględnia się okresy podlegania ubezpieczeniu, nawet bez składki, gdyż pracownika nie można obciążać ujemnymi skutkami zaniedbań pracodawcy w zakresie opłacania składek (por. uchwała SN z 11 maja 1994 r., II UZP 5/94, wyrok SN z 24 marca 1995 r., II URN 7/95, wyrok SN 5 kwietnia 1995 r., II UR 3/95, wyrok SN z 23 marca 1999 r., II UKN 535/98, wyrok SN z 6 kwietnia 2007 r., II UK 186/06). Ponadto w wyroku z 14 marca 2006 r., I UK 205/05 Sąd Najwyższy wskazał, że nierzetelne wypełnianie obowiązków pracodawcy w przedmiocie opłacania składek na ubezpieczenia społeczne za zatrudnionego pracownika nie może wywoływać ujemnych konsekwencji dla tego ostatniego.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji wyroku.